# COP 15

(*Kronikken herunder blev udgivet i Jysk Fynske Medier, Erhverv+ den 12. januar 2023*)

Livet på Jorden har før været under pres helt uden menneskehedens deltagelse. Fem gange i løbet af de sidste 542 millioner år af Jordens historie er der sket et pludseligt fald i antallet af dyre- og plantearter. Konsekvenserne har været store for det eksisterende liv – *masseuddøen* kalder vi fænomenet.

Aktuelt skønnes det, at en million arter er truet af udryddelse. Dette vurderede Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) i 2019. Det lyder voldsomt, og det er det.

WWF's Living Planet Report 2018 skønner, at i perioden 1970-2014 faldt populationsstørrelsen for hvirveldyr med 60 %. Resultatet er ikke hævet over kritik og er i øvrigt begrænset til hvirveldyr, men andre studier dokumenterer dog betydelige fald i populationsstørrelsen. De mest pessimistiske taler om den sjette masseuddøen – denne gang forårsaget af mennesket.

Også den genetiske variation – DNA-forskelle mellem en arts bestande og individer – er for nedadgående og med den de enkelte arters robusthed mod epidemier, klimaforandringer mv.

Det kan med rette indvendes, at de arter, som mennesket er mest afhængig af, ikke er truede på samme måde. Og så alligevel. Det skønnes, at mere end 75 % af de globale fødevareafgrødetyper er afhængige af dyrs bestøvning.

**Riokonventionerne**
Jorden er vi fælles om, og i 1992 blev grunden lagt til de tre Riokonventioner, herunder FN's Klimakonvention, Ørkenspredningskonvention og Biodiversitetskonvention. Baggrunden for behovet for Riokonventionerne er ikke overraskende; mennesket fylder mere og mere med den stigende befolkning. Den stigende befolkning og stigende velfærd betyder også et større træk på planetens ressourcer, om det så er mineraler, levende bestande som fisk eller arealer, der inddrages til beboelse, industri, dyrkning, husdyrhold eller energiproduktion.

Ikke nok med, at den globale befolkning stiger; der er også en berettiget forventning om øget levestandard. Blandt den mere velstående del af verdensbefolkningen er der givet muligheder for et mindre ressourceforbrug, men 10 % af verdens befolkning har f.eks. endnu ikke adgang til elektricitet, og for 40 % er adgangen ikke stabil. Der er med andre ord et stort uforløst behov, der stadig ikke er opfyldt.

**Biodiversitetskonventionen**
Biodiversitetskonventionen har som hovedformål at bevare den biologiske mangfoldighed og at udnytte den på en bæredygtig måde samt at skabe en retfærdig deling af gevinsterne ved udnyttelsen af genetiske ressourcer. Bemærk anerkendelsen af, at den biologiske mangfoldighed skal udnyttes. Og godt for det, for menneskeheden var ilde stedt, hvis vi ikke kunne udnytte Jordens ressourcer.

Erhvervslivet har generelt en større interesse i biodiversitet, end man umiddelbart nødvendigvis erkender. Erhvervssektorer beror ofte på naturressourcer, og investeringer kan tabes, hvis ny lovgivning hindrer udnyttelsen heraf. World Economic Forum anser tab af biodiversitet som en af de største globale økonomiske risici i løbet af den kommende tiårsperiode. De samme erkendelser findes hos bl.a. OECD og EU.

Eksempelvis antages det, at 80 % af al registreret medicin kommer fra planter eller på anden måde er inspireret af naturen. Alligevel ser vi, at regnskov fældes for at lave plantager og anden monokultur.

**Conference of the Parties**
De lande, der har tiltrådt Riokonventionerne, mødes jævnligt under de såkaldte Conference of the Parties (COP) efterfulgt af mødenummeret.

På COP 15-mødet i først Kunming i oktober 2021 og senere i Montreal i december 2022 blev 196 lande enige om det såkaldte Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Bl.a. resulterede det i en aftale om, at inden 2030 skal 30 % af verdens land-, kyst- og vådområder beskyttes, 30 % af verdens ødelagte økosystemer genoprettes, menneskeskabt udryddelse af kendte arter stoppes, og klimaforandringernes effekt på biodiversiteten minimeres.

Man kan diskutere, hvor realistisk det er, at COP 15's fire overordnede målsætninger (og 23 delmål) bliver virkeliggjort. Ikke et eneste af de 20 Aichidelmål fra 2010 (COP 10) er blevet opfyldt, hvilket blev klart i 2020 ved udløbet af FN's *Årti for biodiversitet*. Måske var der mere tale om uforpligtende hensigtserklæringer end om målsætninger med tilhørende handlingsplan.

Uanset hvor gode intentionerne er, så er udfordringerne store – også denne gang.

**Danmark går ikke fri**
Danmark går ikke fri af denne triste udvikling. Mange af os husker stadig forruden på bilen efter en søndagstur ude på landet. Der var en betydelig del døde insekter. Det er anderledes i dag og desværre et tegn på den faldende insektmængde. En rapport fra Nationalt Center for Miljø og Energi viser fra 2010 og frem til 2020 stadig en signifikant tilbagegang i biodiversiteten i Danmark. Det er plads til naturen, der mangler.

**Tænk langsigtet, tak**
For Danmarks vedkommende skal der store forandringer til, hvis vi skal leve op til 30 %-målsætningen. Biodiversitetsrådet udkom i november 2022 med rapporten *Fra tab til fremgang – beskyttet natur i Danmark i et internationalt perspektiv.* Det er deprimerende, men desværre ikke overraskende, læsning. Rapporten peger på behovet for store sammenhængende naturområder, hvilket kan blive udfordrende i et land som Danmark, hvor der er konkurrence om pladsen.

I det seneste regeringsgrundlag – *Ansvar for Danmark* – er 30 %-målsætningerne nok skrevet ind, men uden en realiserbar plan er den slags dokumenter blot en ønskeliste. Og hvordan målsætningen skal realiseres, svæver fortsat i det uvisse.

Vi bliver her til lands nødsaget til at tænke plads ind som en ressource, også når vi i disse år – både af hensyn til klimaet og af hensyn til forsyningssikkerheden – omlægger store arealer til f.eks. solcelleparker. Vi må som samfund stille krav både til vores politikere og vores erhvervsliv om, at plads udnyttes også med hensyntagen til biodiversiteten. Det er et spørgsmål om design af såvel konstruktioner som lovgivning. Havvindmøllers fundament kan designes, så der skabes kunstige rev til erstatning for de mange stenrev, som vi i årenes løb har fjernet til brug i anlægssektoren. Solcelleparker kan designes, så jorden under ikke blot er en græsmark eller en anden monokultur. Eller måske kan dele af solcelleparkerne integreres i bygninger. Vi kunne kræve, at der ved ethvert byggeri sker forbedring i grundlaget for biodiversitet.

Vi må kort sagt kræve, at planetens biodiversitet både bevares og gøres mere robust. Kortsigtede gevinster i naturødelæggelser må ikke forhindre fremtidens muligheder for at udvikle og forsyne os med nye fødevarer, medicin og andre produkter. Dette er en fælles interesse for erhvervslivet og menneskeheden.

*Af professor Bent Ole Gram Mortensen*